

Foscolův román *Le ultime lettere di Jacopo Ortis* se hned z několika hledisek najednou vymyká ostatním které v tehdy ještě nesj ednocené Itálii vznikaly. dílům,

Román,

jenž stojí na pomezí epistolárního a deníkového románu je zrcadlem nepokojného mladíkova nitra a zápasu o pevné a důstojné místo v tomto nehostinném světě. Navíc je vlastně prvním moderním románem italské literatury a Jacopo Ortis první moderní postavou, jenž bude mít časem celou řádku následovníků zmítaných podobným údělem a nakažených podobnou nevléčitelností. Do děje vtahující ich-forma vyprávění, tragický osud hlavního protagonisty, značná míra autobiografie a zasazení příběhu do zajímavého historického kontextu, to je jen krátký výčet toho, co činí román stále zajímavým a přínosným, přestože od vydání finální podoby uplyne brzy již dvě stě let (importovaného neoklasicismu (1816)). Román spojuje prvky (pre) romantismu po vzoru a je živým Anglie a příkladem Německa) vzájemného s prvky souboje a dialogu obou těchto stylů. Preromantické prvky jsou tu přítomny nejen v podobě lyrických líčení přírodních jevů a citových vzplanutí, ale zejména již modernějším pojetím samotné postavy Jacopa Ortise. Ten už je typickým moderním hrdinou zrcadlícím chaos a neproniknutelnost světa, nemocen a nakažen nevléčitelnou touhou po nedosažitelném. Ovšem spor obou těchto uměleckých směrů neutichá ještě několik desetiletí po Foscolovi. Často se může zdát, že je u konce a vše mluví zdánlivě ve prospěch romantismu, ovšem pak se najde někdo (například Leopardi), kdo dokáže klasicismu dodat nový dech a obohatit jej o nové prvky a vrátit tak zpět do hry.